

PM 2007:182 RVI (Dnr 019-2651/2007)

Instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd och instruktion för Stockholms stads äldreombudsman

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd (Kfs 2004:11) enligt bilaga 2 godkänns och ersätter Kfs 2004:11.
2. Instruktion för Stockholms stads äldreombudsman (Kfs 2002:8) enligt bilaga 3 godkänns och ersätter Kfs 2002:8.
3. Äldrenämnden uppmanas att under 2008 utvärdera den organisatoriska hemvisten och instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR).

Föredragande borgarrådet Ewa Samuelsson anför följande.

Ärendet

I enlighet med Stockholms stads budget år 2007 tillskapades en äldrenämnd som huvudsakligen övertog kommunstyrelsens äldreomsorgsberednings uppgifter. I kommunstyrelsens förslag till Stockholms stads budget för 2008 anges följande uppgifter för äldrenämnden.

Äldrenämnden samordnar och utvecklar äldreomsorgen i Stockholms stad och medverkar till att säkerställa att äldre behandlas lika inom hela staden. Äldrenämnden har, utöver ansvaret för att följa upp stadens samlade äldreomsorg, också ansvar för att samla in och sammanställa statistikuppgifter och för verksamheten relevant information från stadsdelsnämnderna. Äldrenämnden ansvarar tillsammans med kommunstyrelsen för ärenden avseende riktlinjer, principer, policydokument och uppföljning av äldreomsorgen. Äldrenämnden ansvarar för beslutsunderlag i strategiska vård- och omsorgsfrågor samt för den strategiska planeringen av särskilda boendeformer i staden. Äldrenämnden ansvarar för att uppdatera stadens äldreomsorgsplan. Nämnden ansvarar vidare för övergripande kvalitetsarbete, uppföljning och omvärldsbevakning liksom för övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling.

Som en följd av att en äldrenämnd tillskapats överfördes administrationen för kommunstyrelsens pensionärsråd från kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli till äldreförvaltningen. Samtidigt överfördes äldreombudsmannen organisatoriskt från stadsledningskontoret till äldreförvaltningen.

Äldrenämnden föreslår att instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd ändras på så sätt att orden ”knutet till kommunstyrelsen” stryks. Äldrenämnden föreslår vidare att rådet vid minst ett tillfälle per år sammanträder med representanter för kommunstyrelsen och minst en gång per år med äldrenämnden.

I instruktion för Stockholms stads äldreombudsman föreslås ändring under rubriken ”Organisatorisk tillhörighet” enligt följande; ”Äldreombudsmannen tillhör organisatoriskt äldrenämnden.”

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Kommunstyrelsens pensionärsråd har inkommit med synpunkter på ärendet den 7 juni 2007.

Stadsledningskontoret delar äldrenämndens uppfattning att instruktionerna för kommunstyrelsens pensionärsråd och instruktionerna för äldreombudsmannen ändras till följd av den ändrade organisationen.

Kommunstyrelsens pensionärsråd är överens om att göra två textjusteringar under rubriken Rådets arbetsformer i instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd.

– Rådet sammanträder minst sex gånger per år, varav minst en tillsammans *med representanter för* kommunstyrelsen och minst en tillsammans med representanter för äldrenämnden.

– Rådets sammanträdesprotokoll justeras av ordförande och ytterligare en ledamot. Protokollet skall sändas till kommunstyrelsen, *äldrenämnden* m.fl.

Mina synpunkter

Jag delar äldrenämndens uppfattning att instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd och instruktionen för äldreombudsmannen ändras till följd av den ändrade organisationen.

Tillskapandet av en äldrenämnd, med uppgift att framför allt samordna och utveckla äldreomsorgen i Stockholms stad, gör att denna nämnd framstår som en naturlig organisatorisk hemvist för äldreombudsmannen och kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR). Därigenom får KPR möjlighet att yttra sig över ärenden som äldrenämnden behandlar och som direkt omfattar KPR:s intresseområde.

Inflytande och funktion måste dock alltid vara viktigare än organisation. Därför uppdras åt äldrenämnden att under 2008 utvärdera den organisatoriska hemvisten och instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd (Kfs 2004:11) enligt bilaga 2 godkänns och ersätter Kfs 2004:11.
2. Instruktion för Stockholms stads äldreombudsman (Kfs 2002:8) enligt bilaga 3 godkänns och ersätter Kfs 2002:8.
3. Äldrenämnden uppmanas att under 2008 utvärdera den organisatoriska hemvisten och instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR).

Stockholm den 11 oktober 2007

EWA SAMUELSSON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd (Kfs 2004:11).
3. Instruktionen för Stockholms stads äldreombudsman (Kfs 2002:8).

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi anser att kommunstyrelsens pensionärsråd och Stockholms stads äldreombudsman ska ligga kvar under kommunstyrelsen eftersom de är stadsövergripande funktioner.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I enlighet med Stockholms stads budget år 2007 tillskapades en äldrenämnd som huvudsakligen övertog kommunstyrelsens äldreomsorgsberednings uppgifter. Som en följd av att en äldrenämnd tillskapats överfördes administrationen för kommunstyrelsens pensionärsråd från kommunstyrelsens kansli till äldreförvaltningen. Samtidigt överfördes äldreombudsmannen organisatoriskt från stadsledningskontoret till äldreförvaltningen.

Äldrenämnden föreslår att instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd ändras på så sätt att orden ”knutet till kommunstyrelsen” stryks. Äldrenämnden föreslår vidare att rådet vid minst ett tillfälle per år sammanträder med representanter för kommunstyrelsen och minst en gång per år med äldrenämnden.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 juni 2007 att föreslå kommunstyrelsen att

1. godkänna ny lydelse av instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd (Kfs. 2004:11) enligt bilaga 2 samt
2. godkänna ny lydelse av instruktionen för Stockholms stads äldreombudsman (Kfs. 2002:8) enligt bilaga 3

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 juni 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Vid äldrenämndens sammanträde den 16 januari 2007 beslutades att instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd respektive instruktionen för äldreombudsmannens skulle ändras till följd av ändrad organisation. Äldreförvaltningens stab har samrått med socialtjänstförvaltningens stab om motsvarande ändringar i instruktionen för kommunstyrelsens handikappråd och funktionshinderombudsmannen.

I äldreförvaltningens tjänsteutlåtande (dnr2/2007) om äldreförvaltningens organisation föreslog förvaltningen att instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd skulle ändras på så sätt att orden ”knutet till kommunstyrelsen” stryks. Under äldrenämndens behandling av ärendet framkom behov av ändring även i de delar av instruktionen som talar om gemensamma sammanträden med kommunstyrelsen respektive äldreomsorgsberedningen. Äldreförvaltningen föreslår nu att rådet sammanträder minst en gång per år med representanter för kommunstyrelsen och minst en gång per år med äldrenämnden.

I samma tjänsteutlåtande föreslog äldreförvaltningen att första och andra meningen under ”Organisatorisk tillhörighet” skulle få följande lydelse: ”Äldreombudsmannen tillhör organisatoriskt Äldrenämnden. En viktig del i arbetet sker i samverkan med äldreomsorgsinspektörer och övriga inom äldreförvaltningen.”

För att instruktionerna alltjämt ska återfinnas i kommunstyrelsens författningssamling föreslår äldreförvaltningen att ändringarna underställs kommunstyrelsen.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Kommunstyrelsens pensionärsråd har inkommit med synpunkter på ärendet den 7 juni 2007.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 augusti 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Äldrenämnden föreslår att instruktionen för kommunstyrelsens pensionärsråd ändras på så sätt att orden ”knutet till kommunstyrelsen” stryks. Äldrenämnden föreslår vidare att rådet vid minst ett tillfälle per år sammanträder med representanter för kommunstyrelsen och minst en gång per år med äldrenämnden.

I instruktion för Stockholms stads äldreombudsman föreslås ändring under rubriken ”Organisatorisk tillhörighet” enligt följande; ”Äldreombudsmannen tillhör organisatoriskt äldrenämnden.”

För att instruktionerna alltjämt ska återfinnas i kommunstyrelsens författningssamling föreslår äldrenämnden att ändringarna underställs kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret delar äldrenämndens uppfattning att instruktionerna för kommunstyrelsens pensionärsråd och instruktionerna för äldreombudsmannen ändras till följd av den ändrade organisationen.

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens pensionärsråd behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 7 juni 2007. Följande yttrande anmälades till protokollet:

Rådet och förvaltningen är överens om att göra två **textjusteringar** under rubriken Rådets arbetsformer i instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd (Bilaga 1):

- Rådet sammanträder minst sex gånger per år, varav minst en tillsammans med representanter för kommunstyrelsen och minst en tillsammans med **representanter för** äldrenämnden
- Rådets sammanträdesprotokoll justeras av ordförande och ytterligare en ledamot. Protokollet skall sändas till kommunstyrelsen, **äldrenämnden** m fl.

RESERVATIONER M.M.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp) enligt följande

Vi vidhåller att kommunstyrelsens pensionärsråd och Stockholms stads äldreombudsman bör ligga kvar under kommunstyrelsen.

Instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd

Rådets uppgifter

Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) är ett rådgivande organ med syfte att bereda Stockholms pensionärer inflytande och insyn i allmänna frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Detta skall ske genom överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationer och kommunens styrelser och nämnder. KPR är inte överordnat stadsdelsnämndernas pensionärsråd.

Rådet skall ta initiativ till förbättringar för stadens pensionärer.

Rådet skall samverka med stadsdelsnämndernas pensionärsråd.

Rådet skall även samarbeta med landstingets pensionärsråd.

Rådet skall vara remissorgan i ärenden av principiell karaktär och som berör de äldre i staden.

Rådets sammansättning

Rådet består av 9 ledamöter och 9 ersättare som utses av kommunstyrelsen.

Ledamöterna nomineras av de rikstäckande pensionärsorganisationerna med verksamhet i Stockholms stad, som har öppet medlemskap för alla pensionärer. Alla sådana pensionärsorganisationer vars medlemsantal överstiger 3000 personer, folkbokförda i staden, garanteras en plats i rådet. Därutöver fördelas mandaten i proportion till organisationens medlemsantal i staden. Mandatfördelningen räknas om inför varje mandatperiod för att justera eventuella förändringar i medlemsantalet.

I staden verksam öppen pensionärsorganisation som önskar insyn i rådet, men icke uppfyller kvalifikationskraven, kan adjungeras till rådet. Rådet har därutöver möjlighet att adjungera andra personer till rådet.

Rådets ledamöter väljs för ett år.

Rådets arbetsformer

Rådet utser inom sig ordförande och vice ordförande.

Rådet sammanträder minst sex gånger per år, varav minst en tillsammans med representanter för kommunstyrelsen, och minst en tillsammans med representanter för äldrenämnden. Rådet skall ges tillfälle och få skälig tid att yttra sig i frågor av principiell karaktär som särskilt rör äldre, innan beslut fattas i kommunstyrelsen.

Rådet ges administrativ service av äldreförvaltningen. Ekonomiska resurser ska ställas till rådets förfogande för utbildning, information m.m.

Representanter i rådet skall beredas tillfälle att delta i utredningar och arbetsgrupper som berör äldrefrågor.

Rådets sammanträdesprotokoll justeras av ordförande och ytterligare en ledamot. Protokollet skall sändas till kommunstyrelsen, äldrenämnden m.fl.

Kallelse till sammanträdet sker en vecka innan fastställt datum. Ärenden till sammanträdet skall, om möjligt, medsändas kallelsen.

Instruktion för Stockholms stads äldreombudsman

Äldreombudsmannen skall verka för att äldre i Stockholm har en god äldreomsorg och bidra till att utveckla den offentligt finansierade äldreomsorgen i Stockholms stad genom analys av den sammantagna information som framkommer i kontakter med äldre och deras anhöriga. Äldreombudsmannen ska bevaka äldres rättigheter i och vid behov initiera förbättringar inom stadens äldreomsorg. Äldreombudsmannafunktionen skall vara ett forum för äldreomsorgsfrågor.

Arbetsuppgifter

Äldreombudsmannen skall systematisk dokumentera och följa upp synpunkter och klagomål med syfte att skapa rutiner för att uppmärksamma brister och lämna förslag till förändringar. Kvalitetsuppföljning och klagomålshantering är stadsdelsnämndernas ansvar och samverkan med stadsdelsnämndernas äldreomsorg och andra utförare av äldreomsorg är en angelägen uppgift för äldreombudsmannen.

Äldreombudsmannen skall informera och besvara frågor från allmänheten, äldre och deras anhöriga om mål och riktlinjer för stadens äldreomsorg. Den som vänder sig till äldreombudsmannen ska kunna ställa frågor och lämna sina synpunkter utan att uppge sitt namn.

Äldreombudsmannen skall vidare stödja äldre och deras anhöriga/företrädare genom att ge råd och vid behov hänvisa till t.ex. ansvarig nämnd, tjänsteman eller tillsynsmyndighet. Äldreombudsmannen skall kunna bistå och vara behjälplig i kontakter som berör äldreomsorgen.

Äldreombudsmannen skall för god tillgänglighet ha fasta telefontider.

Forum för äldreomsorgsfrågor

Det är angeläget att ta till vara den kunskap och de erfarenheter som kommer äldreombudsmannafunktionen till del. Äldreombudsmannen skall aktivt informera pensionärs- och andra frivilligorganisationer, pensionärsråd, tillsynsmyndigheter, patientnämnd m.fl. om stadens äldreomsorg och sin funktion.

Organisatorisk tillhörighet

Äldreombudsmannen tillhör organisatoriskt äldrenämnden. En viktig del i arbetet sker samarbete med äldreomsorgsinspektörer och övriga inom äldreförvaltningen.

Äldreombudsmannen skall ha en oberoende ställning gentemot utförare och beställare av äldreomsorg, stadsdelsnämnder, privata utförare och entreprenörer inom äldreomsorg. Äldreombudsmannen kan inte ha andra uppdrag vid sidan av funktionen.

Behörighet och sekretess

Äldreombudsmannen har inget myndighetsansvar i enskilda ärenden eller disciplinära befogenheter. Äldreombudsmannen ska följa de sekretessbestämmelser som är tillämpliga i den egna verksamheten respektive i den verksamhet där en uppgift aktualiserats.

Uppföljning och rapportering

Äldreombudsmannen skall fortlöpande bevaka och följa att lagstiftning, stadens riktlinjer och policydokument följs i den äldreomsorg som staden bedriver eller beställer. Berörda nämnder ska få del av äldreombudsmannens synpunkter. Funktionens roll är att leda till förbättrad kvalitet kräver dialog med berörda, liksom att äldre som framfört berättigad kritik ska kunna få rättelse.

Äldreombudsmannen skall årligen i särskild rapport till kommunstyrelsen redovisa årets verksamhet som äldreombudsman och erfarenheter från stadens äldreomsorg.